

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității hotărîrilor Guvernului
nr. 928 din 21 decembrie 1994 "Privind crearea Departamentului
control financiar și revizie"* și nr. 121 din 23 februarie 1995
"Privind aprobarea Regulamentului provizoriu, structurii,
personalului scriptic, categoriilor de salarizare și
coeficienților tarifari pentru personalul
Departamentului control financiar și revizie"***

Nr.50 din 20.12.2001

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.161/39 din 31.12.2001

* * *

-----
* M.O., 1995, nr. 7, part. II, art. 30.

** M.O., 1995, nr. 20, art. 141.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Victor PUȘCAȘ - președinte
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Mircea IUGA - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător
Dumitru PULBERE - judecător
Elena SAFALERU - judecător

cu participarea Corinei Popa, grefier, avocatului Sergiu Rusu, reprezentantul autorului sesizării, Vladimir Panfilov, Galinei Chirinciuc, reprezentantul permanent al Guvernului la Curtea Constituțională, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 16 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității hotărîrilor Guvernului nr. 928 din 21 decembrie 1994 "Privind crearea Departamentului control financiar și revizie" și nr. 121 din 23 februarie 1995 "Privind aprobarea Regulamentului provizoriu, structurii, personalului scriptic, categoriilor de salarizare și coeficienților tarifari pentru personalul Departamentului control financiar și revizie".

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Vladimir Panfilov, depusă la 23 iulie 2001, în conformitate cu art. 24 și 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin Decizia Curții Constituționale din 5 septembrie 2001 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

Examinînd materialele dosarului, punctele de vedere comunicate de Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, ministerele Finanțelor și Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Curtea de Conturi, Procuratura Generală și audiind informația prezentată de judecătorul-raportor, argumentele expuse de participanții la proces, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. Deputatul în Parlament Vladimir Panfilov solicită controlul constituționalității hotărîrilor Guvernului nr. 928 din 21 decembrie 1994 și nr. 121 din 23 februarie 1995 (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr. 928 și Hotărîrea Guvernului nr. 121), prin care a fost

creat Departamentul Control Financiar și Revizie și aprobat Regulamentul Departamentului.

Considerînd că Departamentul în cauză putea fi format exclusiv printr-o lege, autorul sesizării conchide că hotărîrile menționate ale Guvernului contravin art. 6, art. 7, art. 130 și art. 133 din Constituție, întrucît, în opinia sa, dreptul de a exercita controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuintare a resurselor financiare și publice revine doar Curții de Conturi.

Autorul sesizării consideră că prin adoptarea acestor acte normative executivul și-a arogat competențele Parlamentului în domeniul controlului financiar în Republica Moldova.

2. În exercitarea atribuțiilor sale de bază, prevăzute de art. 66 din Constituție, Parlamentul Republicii Moldova, la 19 iulie 1994, prin Hotărîrea nr. 189-XIII***, a aprobat Concepția controlului de stat în Republica Moldova (în continuare - Hotărîrea Parlamentului nr. 189-XIII).

*** M.O., 1994, nr. 6, part. I, art. 57.

Potrivit Hotărîrii Parlamentului nr. 189-XIII, controlul de stat în Republica Moldova se exercită de către Parlament, prin intermediul Curții de Conturi; de către Guvern, prin intermediul Departamentului Control Financiar și Revizie, Serviciului fiscal de stat de pe lângă Ministerul Finanțelor și Departamentului Vamal; de către firmele de audit, înființate în baza unei legi. De asemenea s-a prevăzut că Guvernul va institui Departamentul Control Financiar și Revizie.

3. În conformitate cu Hotărîrea Parlamentului nr. 189-XIII, Guvernul, prin Hotărîrea nr. 928, a creat pe lângă Ministerul Finanțelor Departamentul Control Financiar și Revizie (în continuare - Departamentul), iar prin Hotărîrea nr. 598 din 25 iunie 1999**** a instituit direcții teritoriale ale Departamentului în municipiul Chișinău, județele Bălți, Cahul, Chișinău, Edineț, Lăpușna, Orhei, Soroca, Tighina, Ungheni, U.T.A. Gagauzia.

**** M.O., 1999, nr. 67-69, art. 629.

Ulterior, prin Hotărîrea nr. 121, Guvernul a aprobat Regulamentul provizoriu al Departamentului (în continuare - Regulamentul), structura aparatului central, personalul scriptic al acestuia și a stabilit că finanțarea cheltuielilor pentru întreținerea Departamentului se efectuează din contul bugetului de stat în limita alocațiilor aprobate în legea anuală a bugetului.

Prin Regulament, în conformitate cu Concepția controlului de stat, s-a stabilit că Departamentul, în limita competenței sale, exercită controlul financiar asupra activității persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, indiferent de genul de activitate și forma de proprietate, care desfășoară activitate economică pe teritoriul Republicii Moldova, precum și asupra persoanelor fizice și juridice înregistrate în republică, dar care desfășoară activitate economică peste hotarele ei.

În activitatea sa Departamentul se călăuzește de Constituție, de alte legi ale Republicii Moldova, de decretele Președintelui, de hotărîrile Guvernului, de alte acte normative, ce reglementează activitatea lui economico-financiară, și de Regulament.

Conform Regulamentului, funcțiile de bază ale Departamentului cuprind efectuarea pe teren a reviziilor și controalelor asupra eficienței executării bugetelor de către organele administrației publice, situației economico-financiare, integrității mijloacelor financiare, resurselor valutare și materiale, autenticității evidenței

și dărilor de seamă în organele puterii de stat și în instituțiile bugetare de subordonare republicană, în alte instituții și organizații, care folosesc patrimoniul de stat; desfășurarea, în limita competenței, a reviziilor și controalelor privind gestiunea tuturor agenților economici, în baza ordonanțelor Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, dacă asupra acestora s-au deschis dosare penale etc.

4. În cadrul controlului constituționalității hotărârilor Guvernului nr. 928 și nr. 121 s-a constatat că activitatea Departamentului în sistemul organelor statale, care exercită controlul în domeniul organizării economiei în Republica Moldova, este reglementată de un șir de legi.

Astfel, potrivit art. 13 alin. (2) din Legea nr. 847-XIII din 24 mai 1996 "Privind sistemul bugetar și procesul bugetar"* , controlul financiar și administrativ asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare se exercită de către Serviciul fiscal de stat și organele de control financiar ale Ministerului Finanțelor.

-----
* M.O., 1997, nr. 19-20, art. 197.

Legile bugetare pe anii 1995-2002 prevăd cheltuieli pentru întreținerea Departamentului. Astfel, în capitolul II din Anexa nr. 1 la Legea bugetului pe anul 2001 au fost prevăzute cheltuieli pentru exercitarea acțiunilor generale ale Departamentului, iar activitatea de control efectuată de către organul menționat a fost definită ca "servicii de stat cu destinație generală".

În situațiile prevăzute la art. 36 din Legea nr. 491-XIV din 9 iulie 1999 "Privind finanțele publice locale"** , Departamentul este obligat să supună controlului activitatea autorităților locale în domeniul finanțelor publice.

** M.O., 1999, nr. 101-102, art. 498.

Conducătorii Departamentului și ai subdiviziunilor lui teritoriale și adjunctii lor, în temeiul art. 221/1 din Codul cu privire la contravențiile administrative, sînt în drept să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative și să aplice sancțiuni administrative sub formă de amenzi în numele organului de control financiar.

5. Curtea Constituțională menționează că formarea Departamentului de către Guvern în baza Hotărîrii Parlamentului - organul legislativ suprem - nu contravine art. 130 din Constituție, deoarece acest articol reglementează numai relațiile de formare, utilizare, administrare și control al resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice, dar nu procesul și modul de creare a organelor competente de control și revizie, după cum susține autorul sesizării. Acest articol nu reglementează nici efectuarea controlului asupra mijloacelor materiale ale statului și gestionării patrimoniului de stat, nici efectuarea controlului asupra activității financiare a agenților economici privați.

Conform art. 133 alin. (1) din Constituție, organul care exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întreținere a resurselor financiare publice este Curtea de Conturi, prin intermediul căreia Parlamentul exercită controlul de stat. Departamentul însă, în afară de controlul asupra utilizării legale a mijloacelor bănești și materiale ale statului, gestionării patrimoniului de stat, mai exercită controlul asupra respectării reglementărilor financiar-contabile de către agenții economici, indiferent de forma de proprietate și genul de

activitate, ale căror mijloace financiare și bunuri materiale sînt, în majoritatea cazurilor, private. Controlul financiar asupra activității acestor agenți economici nu ține de resortul Curții de Conturi.

Examinînd atribuțiile de control ale Curții de Conturi și funcțiile de bază ale Departamentului, Curtea Constituțională reține că de jure direcțiile lor principale de activitate sînt delimitate.

Avînd în vedere existența ierarhie a actelor normative care reglementează controlul de stat în Republica Moldova, Curtea observă că atribuțiile de control ale Curții de Conturi și Departamentului nu sînt echilibrate sub raport juridic. Atribuțiile Departamentului, fiind reglementate de cîteva legi organice, urmau să fie prevăzute în Legea privind controlul financiar, elaborarea căreia a fost preconizată expres de Hotărîrea Parlamentului nr. 189-XIII. Totodată, în ședința plenară a Curții s-a stabilit că Guvernul a elaborat cîteva proiecte de lege privind controlul financiar, în care se reglementează și statutul Departamentului. Or, asigurarea controlului asupra executării Hotărîrii Parlamentului nr. 189-XIII revine organului legislativ.

6. Potrivit art. 96 alin. (1) din Constituție, realizarea politicii interne și externe a statului este asigurată de Guvern, care exercită și conducerea generală a administrației publice.

Una din direcțiile principale ale activității Guvernului este protejarea intereselor naționale în activitatea financiară, în scopul căreia, în limitele competenței sale, Guvernul asigură transpunerea în viață a politicii unice a statului în domeniul finanțelor. Prin art. 107 alin. (1) Constituția statuează că politica Guvernului, hotărîrile și dispozițiile lui sînt traduse în viață, în temeiul legii, de ministere, care conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor. Stabilind funcțiile ministerelor, departamentelor, ale altor autorități administrative din subordinea sa, Guvernul poate delega, prin hotărîrile sale, unele funcții din competența sa către ministerele de domeniu (art. 3 pct. 5/1), art. 10 pct. 2), art. 13, art. 21 alin. 3 din Legea cu privire la Guvern)* .

-----
* Veștile, 1990, nr. 8, art. 191.

În deplină concordanță cu art. 107 alin. (1) din Constituție și cu art. 24 din Legea cu privire la Guvern, în structura administrației publice centrale din republică activează Ministerul Finanțelor.

Conform Hotărîrii Guvernului nr. 755 din 30 iulie 2001 "Cu privire la structura, efectivul și Regulamentul Ministerului Finanțelor"**, acest minister este organul central de specialitate al administrației publice, care elaborează, promovează și dirijează politica unică de stat în domeniul financiar și bugetar-fiscal, asigură respectarea drepturilor și intereselor financiare ale statului. Pe lîngă Ministerul Finanțelor funcționează Departamentul Control Financiar și Revizie, conducerea unitară a căruia este exercitată de către minister.

** M.O., 2001, nr. 94-96, art. 807.

7. Curtea reține că în aspectul problemelor abordate în sesizare nu sînt argumentate afirmațiile privind neconstituționalitatea actelor Guvernului în domeniul controlului financiar, în special în dirijarea acestui domeniu prin intermediul Ministerului Finanțelor și Departamentului creat pe lîngă acest minister. Astfel, potrivit Legii bugetului pe anul 2001, legilor cu privire la Guvern, privind sistemul bugetar și procesul bugetar, privind finanțele publice locale, Codului cu privire la contravențiile administrative, Guvernul, Ministerul Finanțelor, Departamentul nu numai sînt în drept, dar și sînt obligați

să exercite controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice, ceea ce este în deplină conformitate cu prevederile constituționale privind sistemul financiar-creditar din Republica Moldova (art. 130 alin. (1) din Constituție).

Analizînd hotărîrile contestate prin prisma legilor menționate, dispozițiilor constituționale, invocate de autorul sesizării, Curtea Constituțională n-a constatat substituirea de către Guvern, prin crearea Departamentului de Control Financiar și Revizie pe lîngă Ministerul Finanțelor, a competențelor Parlamentului și Curții de Conturi în domeniul controlului financiar.

Astfel, Curtea constată că hotărîrile Guvernului nr. 121 și nr. 928 corespund prevederilor art. 6, art. 130 și art. 133 din Constituție.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 7, art. 61 și art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Recunoaște drept constituționale hotărîrile Guvernului nr. 928 din 21 decembrie 1994 "Privind crearea Departamentului Control Financiar și Revizie" și nr. 121 din 23 februarie 1995 "Privind aprobarea Regulamentului provizoriu, structurii, personalului scriptic, categoriilor de salarizare și coeficienților tarifari pentru personalul Departamentului Control Financiar și Revizie".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 20 decembrie 2001.
Nr. 50.